

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

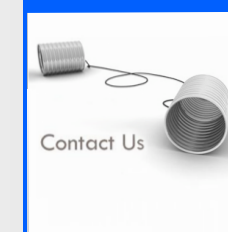
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

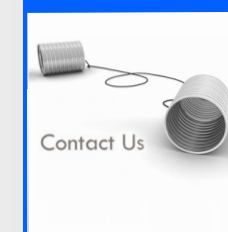
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

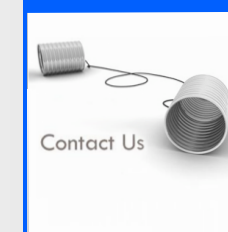
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo
- Verwachtingen vooraf

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

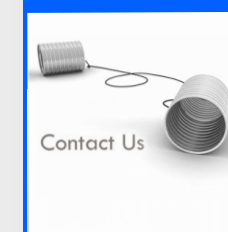
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo
- Verwachtingen vooraf
- Filmpje Leraar van het jaar van Peter Heerschop

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

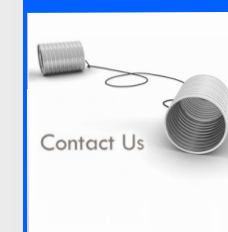
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo
- Verwachtingen vooraf
- Filmpje Leraar van het jaar van Peter Heerschop
- Introductie in de activiteit

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

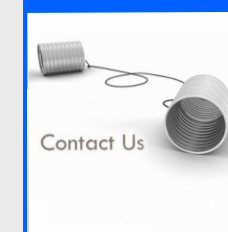
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo
- Verwachtingen vooraf
- Filmpje Leraar van het jaar van Peter Heerschop
- Introductie in de activiteit
- Rol docent

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

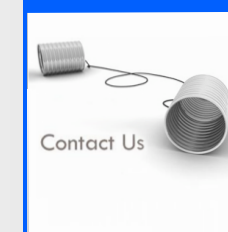
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo
- Verwachtingen vooraf
- Filmpje Leraar van het jaar van Peter Heerschop
- Introductie in de activiteit
- Rol docent
- Hand-out en achtergrondinformatie
  - ASE model
  - Groepsdynamica (Forming, Storming, Norming, Performing en Adjourning)
  - Sociometrie en 3-D sociogram
  - Puberbrein
  - Gedragsproblemen (druk tot heel stil)

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

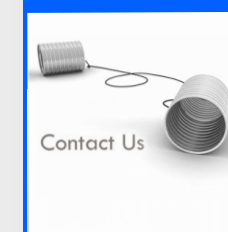
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Beïnvloeding van gedrag; een Klasse(n)spel

- Voorstellen Rudy, Roel, Thijs en Ivo
- Verwachtingen vooraf
- Filmpje Leraar van het jaar van Peter Heerschop
- Introductie in de activiteit
- Rol docent
- Hand-out en achtergrondinformatie
  - ASE model
  - Groepsdynamica (Forming, Storming, Norming, Performing en Adjourning)
  - Sociometrie en 3-D sociogram
  - Puberbrein
  - Gedragsproblemen (druk tot heel stil)
- Vragen en terugblik

Verbeteren
schoolklimaat en
verhouding docent &
leerling

Terugdringen
schooluitval en
ondermaats
presteren

Sfeer en
veiligheid tussen
leerlingen
verbeteren

Beïnvloeding van gedrag:

een Klasse(n)spel

Wat is Klasse(n)spel?

Klasse(n)spel beoogt door middel van aansprekende beweegactiviteiten voor leerlingen inzicht te geven in de groepsdynamica, sociometrie en het 'probleemgedrag' binnen een klas. Door leerlingen én docenten vaardigheden en competenties aan te leren rondom deze thematiek, krijgen zij vat op de problemen die het negatieve klimaat binnen een klas veroorzaken en wordt uitval en ondermaats presteren teruggedrongen.

Klasse(n)spel levert altijd maatwerk en de interventies en de thema's die aan bod komen hangen af van de behoefte en wens van klassen, docenten en schoolleiding.

Leerlingen: In trainingen voor de leerlingen komen de volgende thema's regelmatig voor: rekening houden met de grenzen van de ander, eigen grenzen aangeven, afstemmen, contact maken, verschil tussen macht en vriendschap, kracht en controle.

Docenten: In trainingen voor de docenten wordt veelal in docententeams gewerkt. Onze ervaringen met een klas waar zij gezamenlijk aan lesgeven dient als input. Op welke wijze zou het docententeam zich kunnen ontwikkelen en de gezamenlijke benadering richting klassen verbeteren? Op welke wijze kan de individuele docent, passend bij zijn of haar lesgeefstijl, zich verder professionaliseren? De wijze waarop een docent contact maakt en afstemt met een groep is daarbij van groot belang.

Klasse(n)spel is een onderdeel van L&Ving.

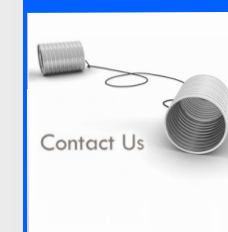
Naast Klasse(n)spel verzorgt L&Ving maatwerkprogramma's rondom thema's als: Didactiek, Projectmanagement, Coaching- en begeleiding en Persoonlijk leiderschap.

L&Ving staat voor Leren en Veranderen bij professionals, teams en organisaties.

De naam Klasse(n)spel verwijst naar het 'spel' tussen docent en leerling enerzijds en het 'spel' tussen leerlingen onderling anderzijds. Wanneer dit spel gebaseerd is op wederzijds respect en waardering van de verschillen, ontstaat veiligheid in de klas.

Een docent heeft een hele belangrijke rol in dit spel. De docent kan, mits hij voldoende competent is ten aanzien van groepsdynamica, sociometrie en het duiden van 'probleemgedrag', de verhoudingen binnen de klas verbeteren.

Als er minder op macht gebeurt in de klas en meer op basis van vriendschap, zal het leerklimaat sterk verbeteren en wordt het naast een Klassenspel ook een Klasse spel!

Beïnvloeding van gedrag: een Klasse(n)spel

Contactpersoon:
Ivo Dokman
Tel: 06-25078485
Mail: i.dokman@lving.nl
Adres:
Larixstraat 16
8021 VX Zwolle

Rol van de docent

Rol van de docent

Rol van de docent

---

1. *Het duiden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*

Rol van de docent

- 1. Het duiden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
- 2. Het beïnvloeden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*

Rol van de docent

- 1. Het duiden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
  - 2. Het beïnvloeden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
- JIJ als docent

Rol van de docent

- 1. Het duiden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
  - 2. Het beïnvloeden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
- JIJ als docent
  - Het 'spel' tussen jou en de klas / groep / individu

Rol van de docent

- 1. Het duiden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
  - 2. Het beïnvloeden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
- JIJ als docent
  - Het 'spel' tussen jou en de klas / groep / individu
  - JIJ, je collega's (team) en leidinggevende (organisatie)

Rol van de docent

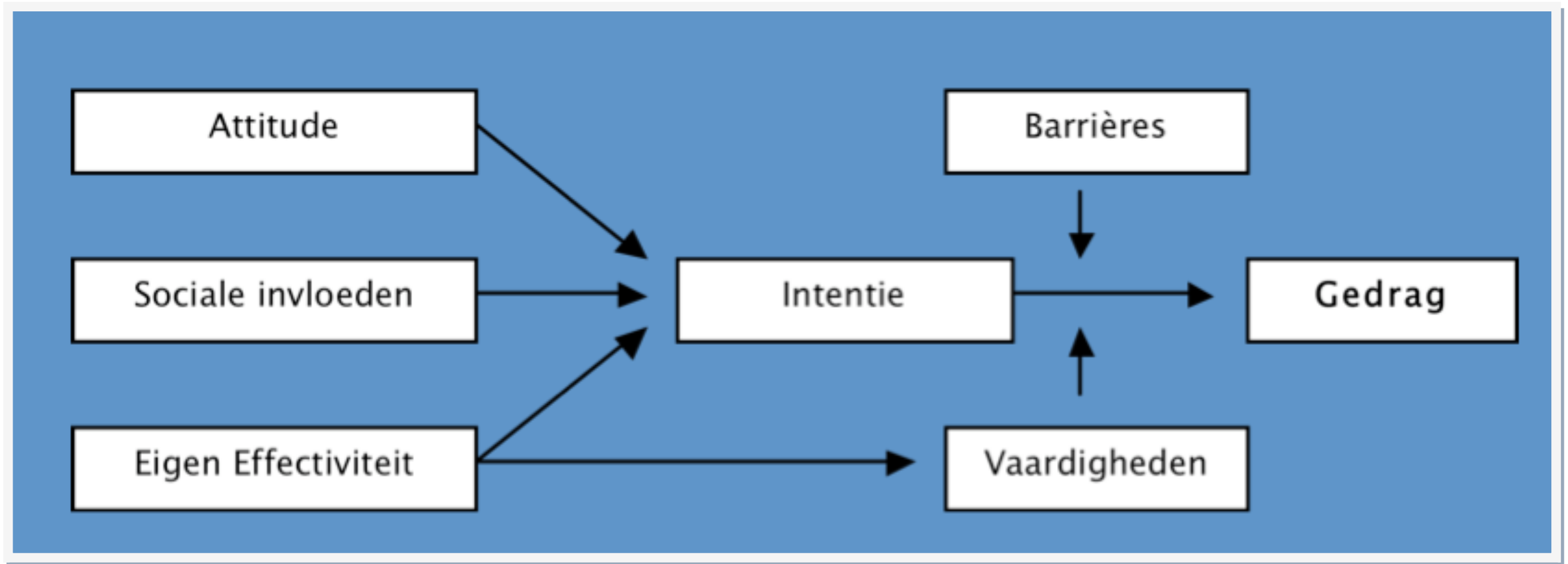

- 1. Het duiden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
  - 2. Het beïnvloeden van (beweeg) gedrag; individueel en groepsdynamisch*
- JIJ als docent
  - Het ‘spel’ tussen jou en de klas / groep / individu
  - JIJ, je collega's (team) en leidinggevende (organisatie)
  - De klas / groep / individu

ASE - model

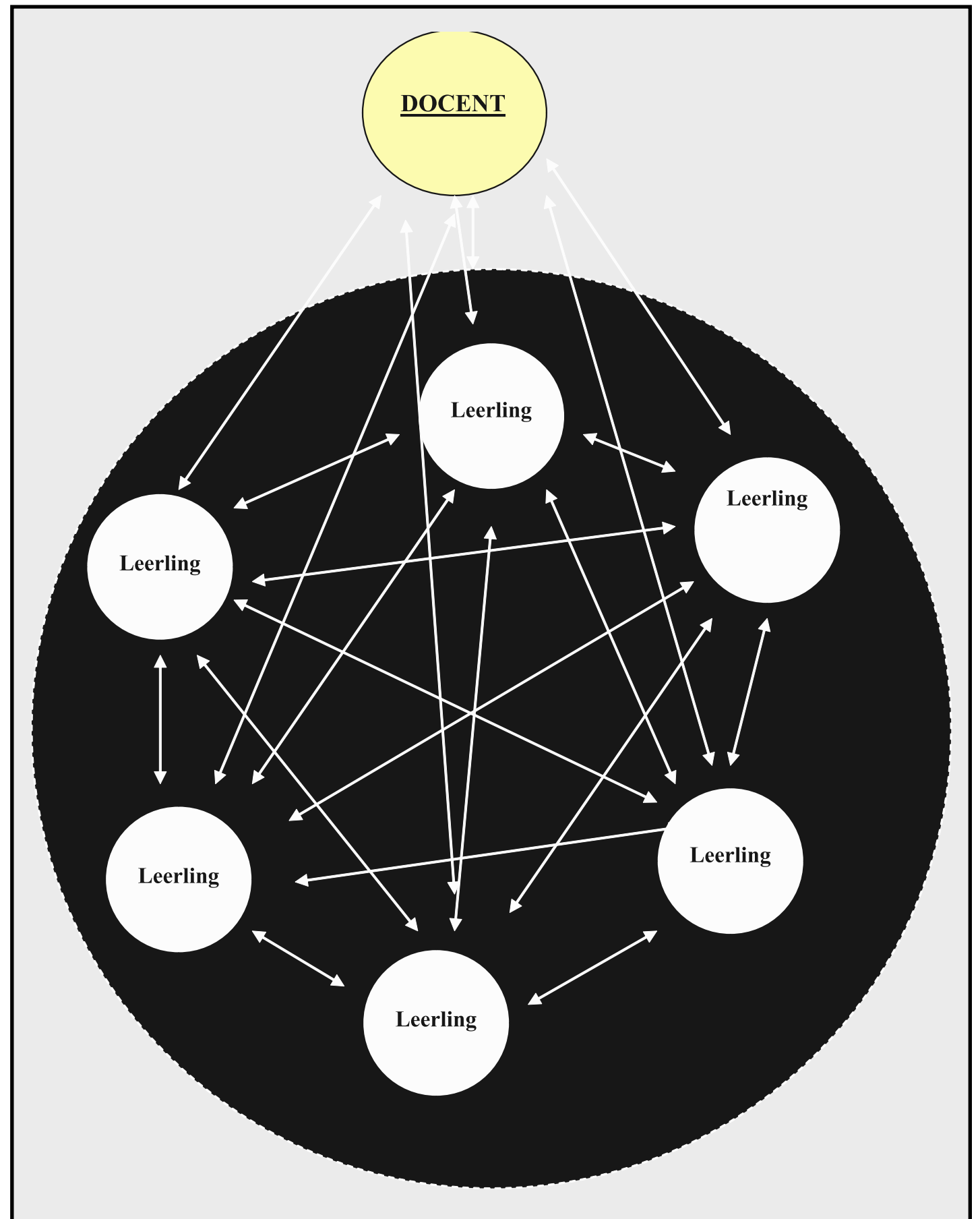

Schematische weergave van het ASE-model (De Vries et al., 1988, 1992; Kok et al., 1991).

Groepsdynamica

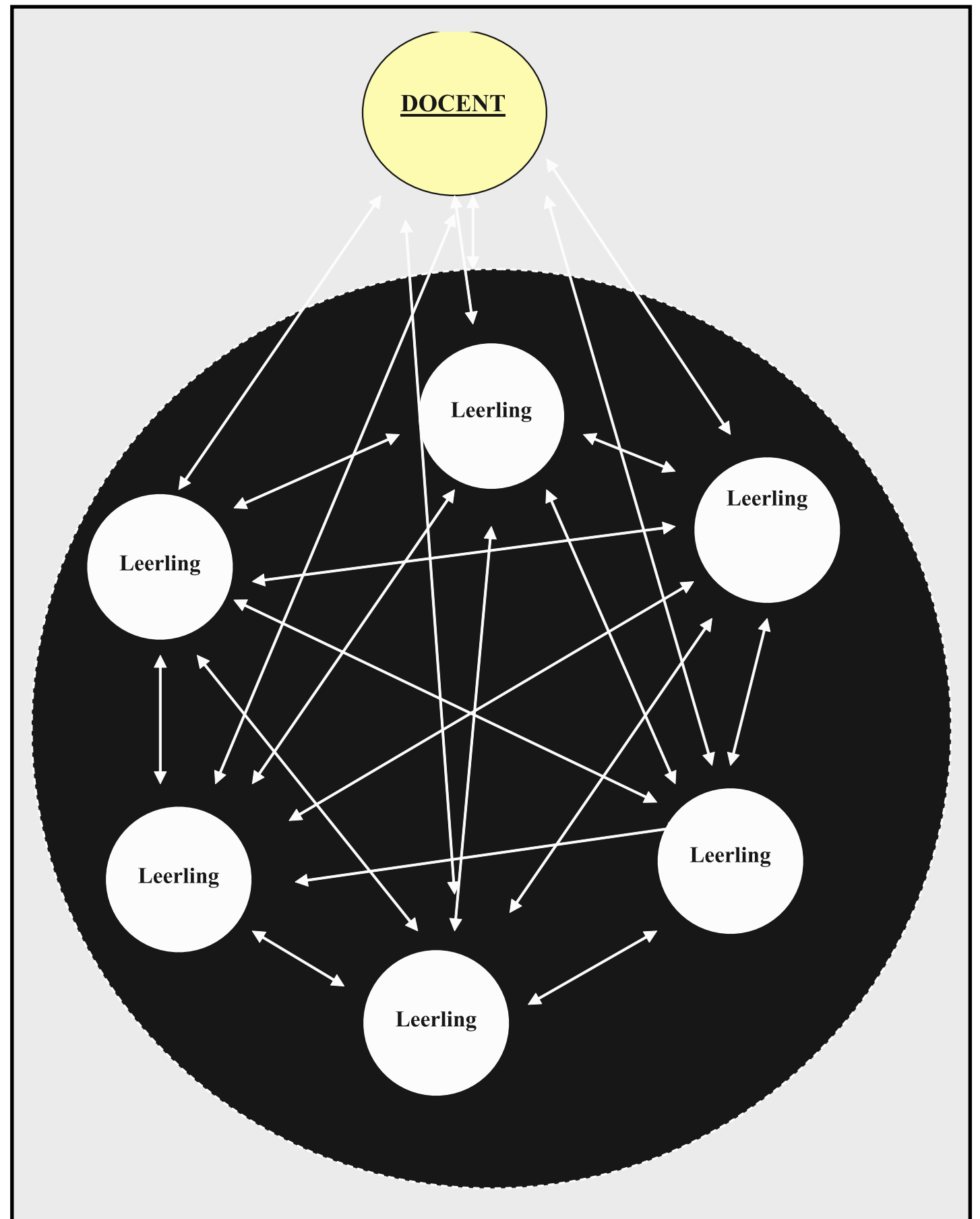

Groepsdynamica

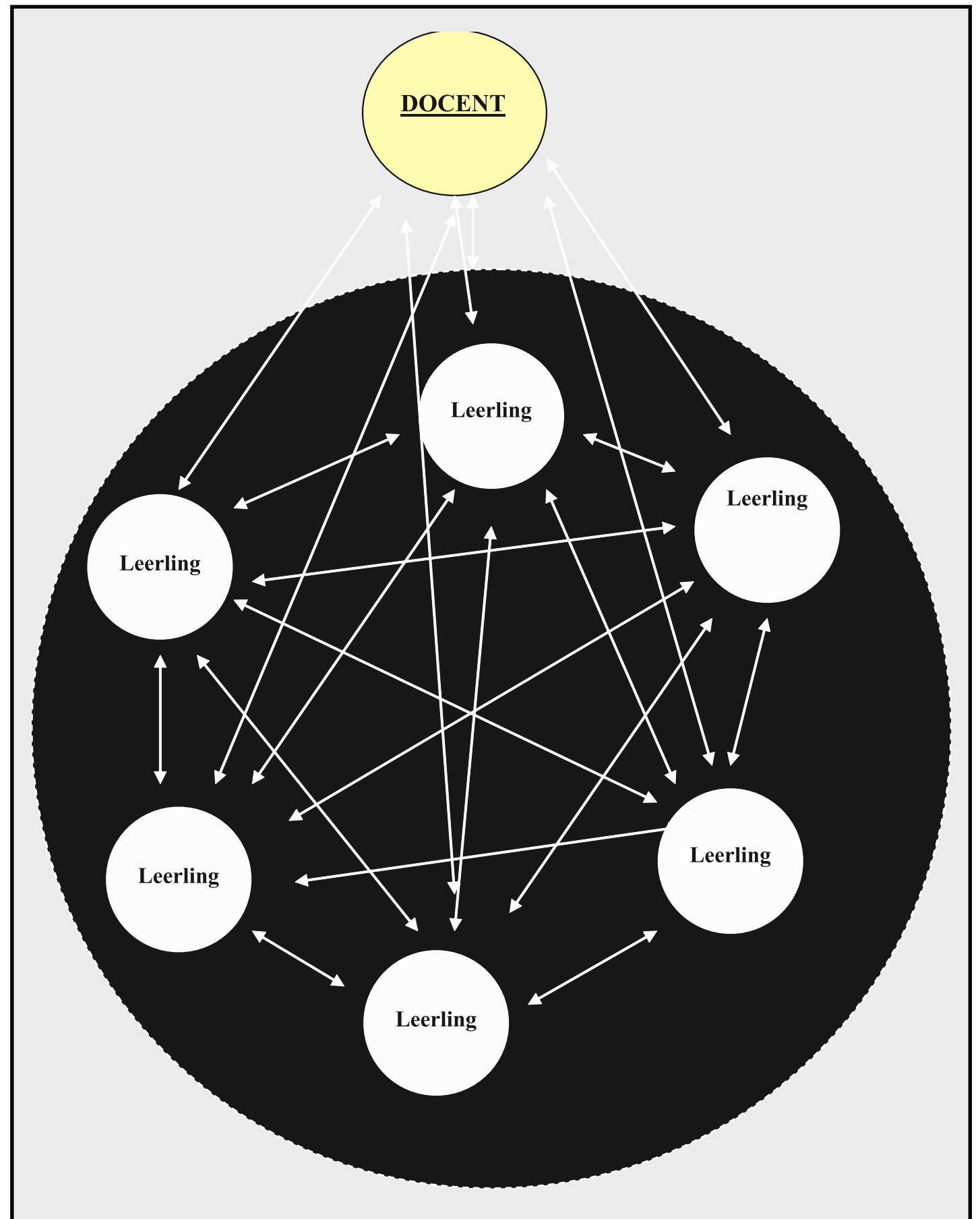
- Forming

Groepsdynamica

- Forming
- Storming

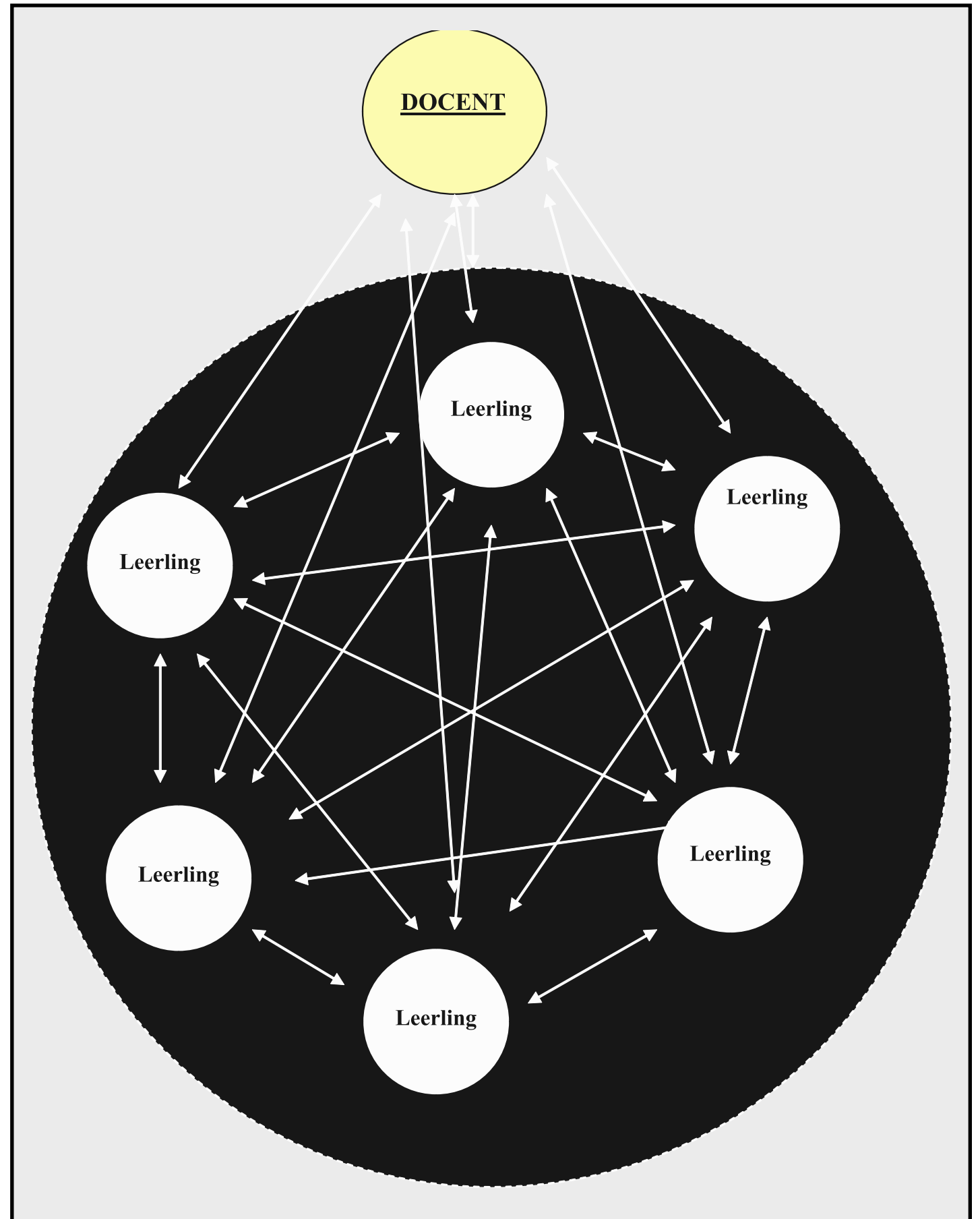

Groepsdynamica

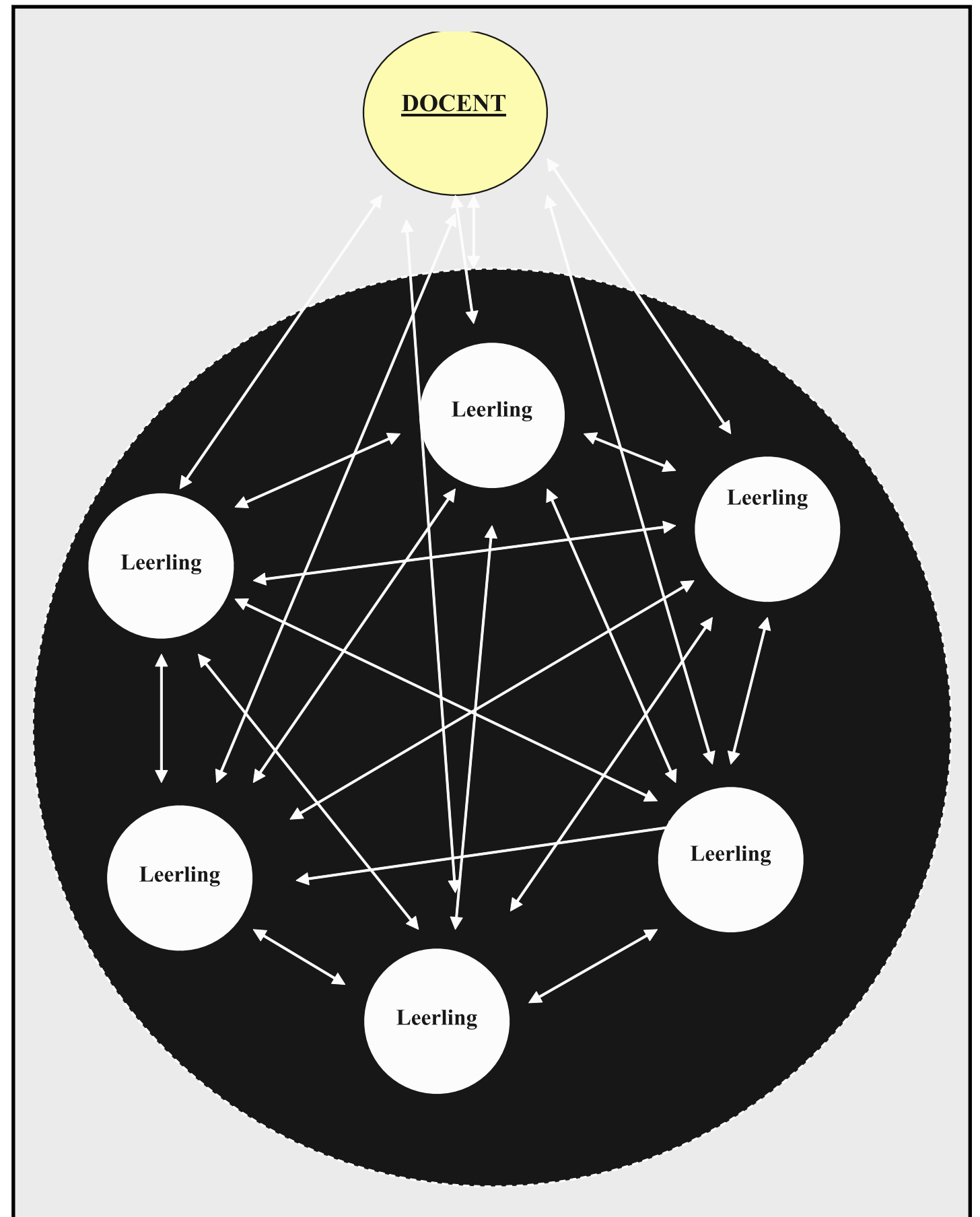
- Forming
- Storming
- Norming

Groepsdynamica

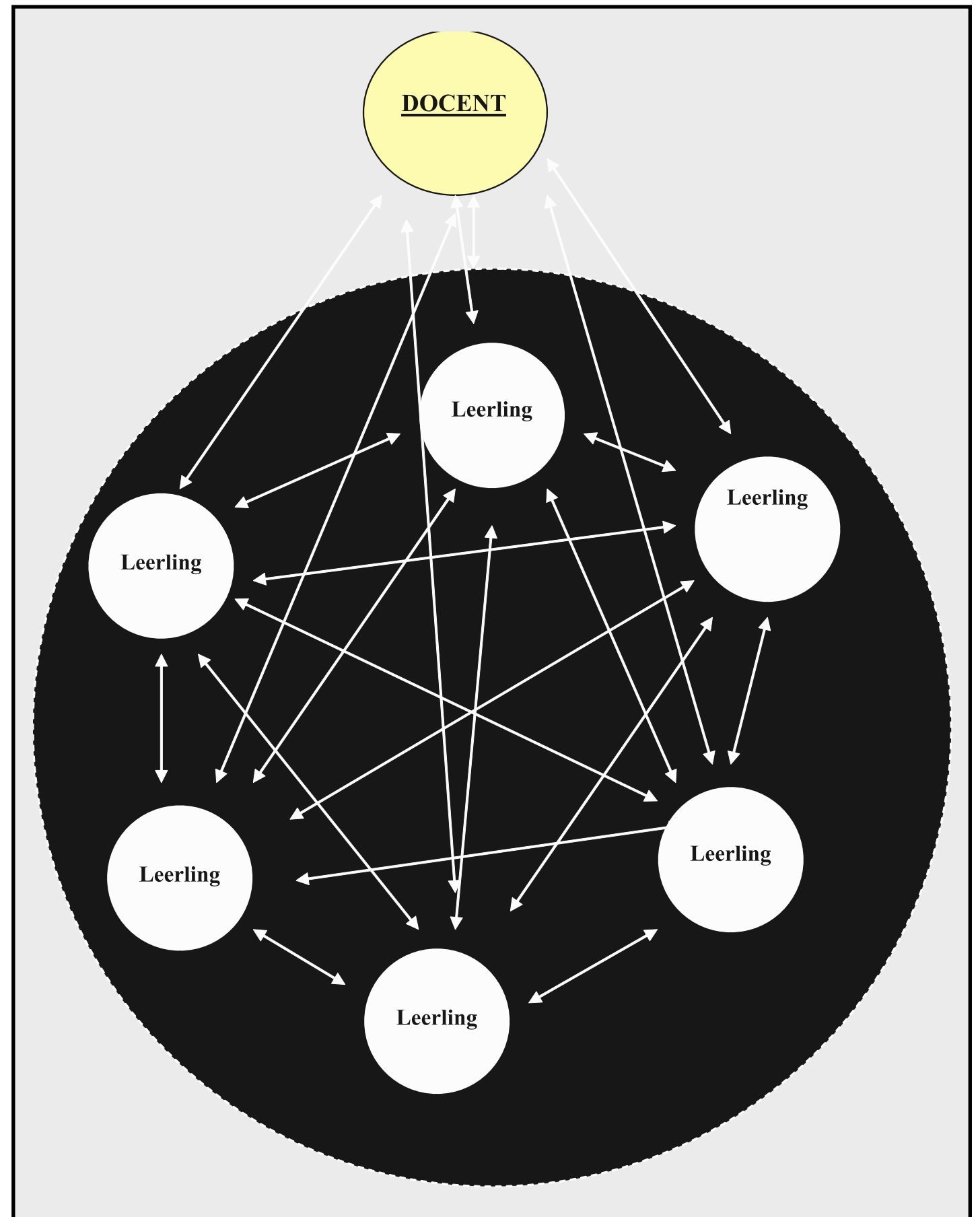
- Forming
- Storming
- Norming
- Performing

Groepsdynamica

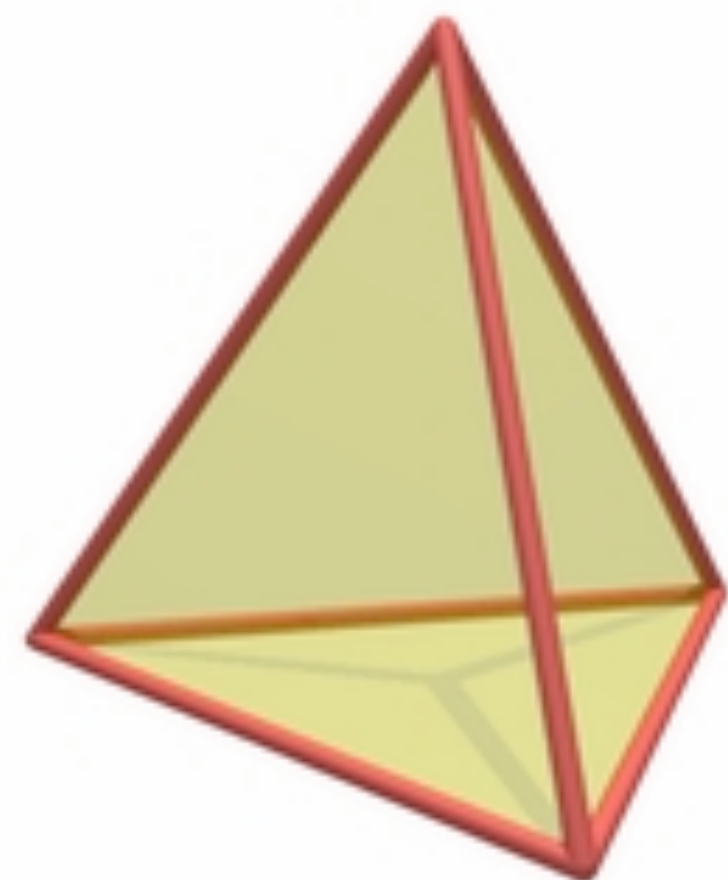
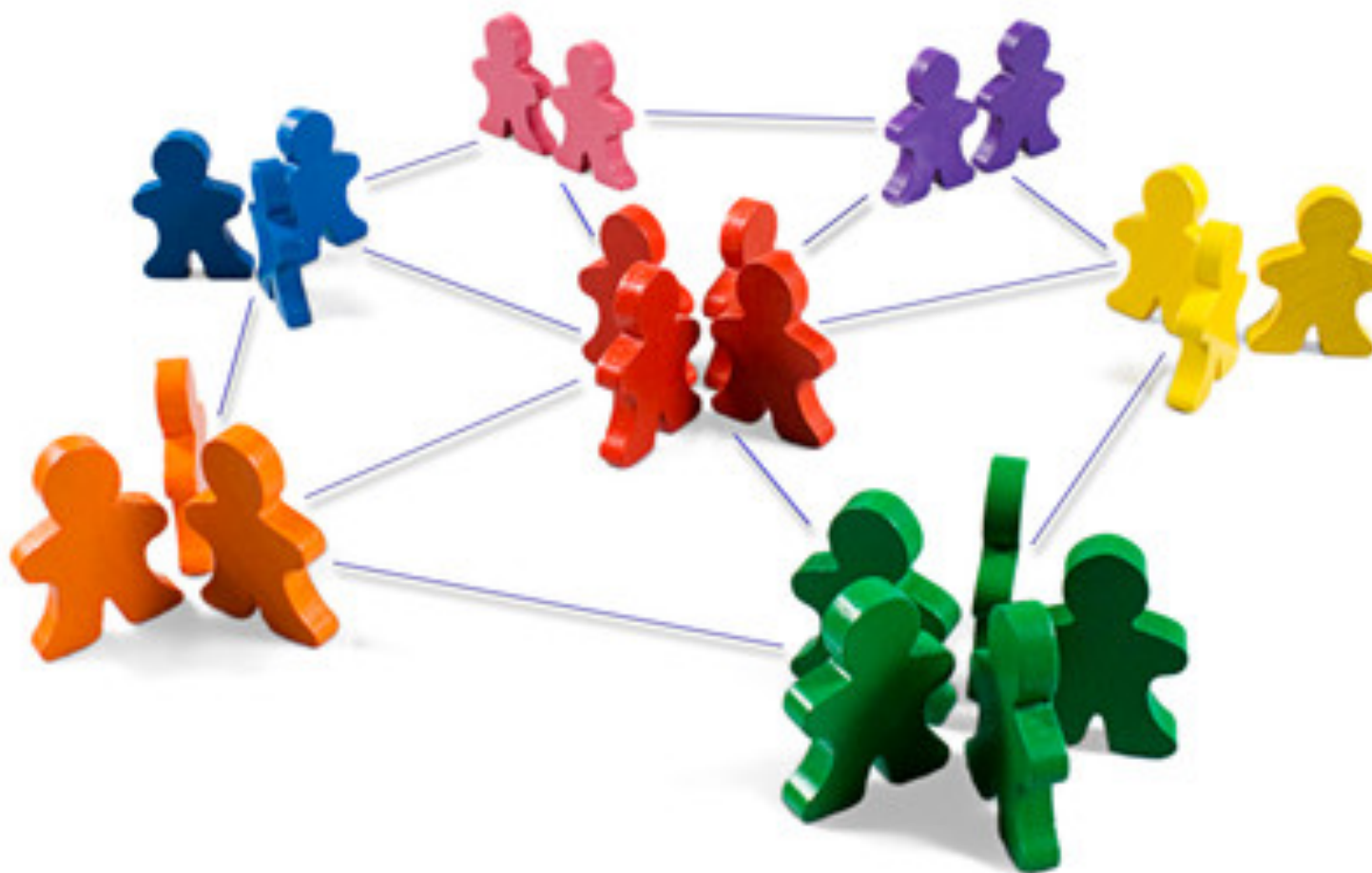
- Forming
- Storming
- Norming
- Performing
- Adjourning

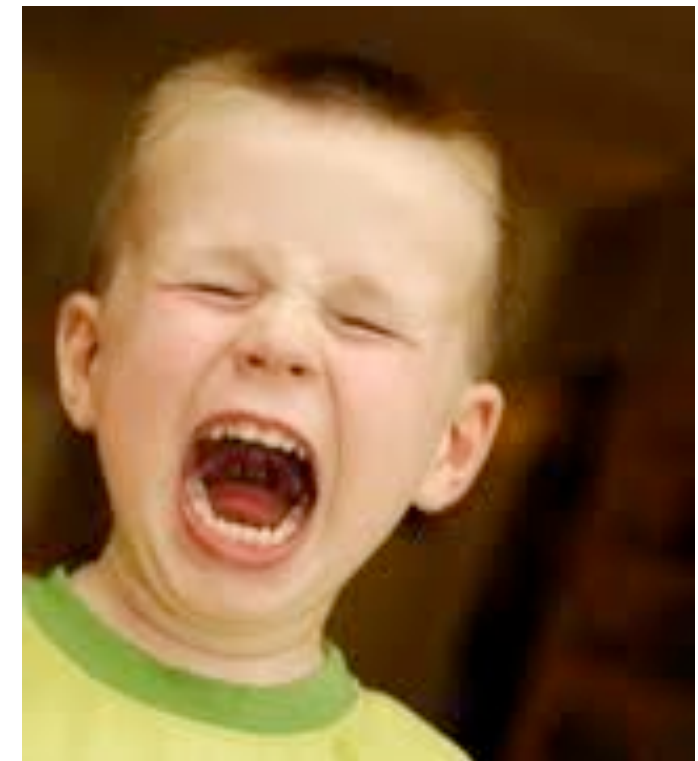
Sociometrie en 3-D sociogram

Gedragsproblemen

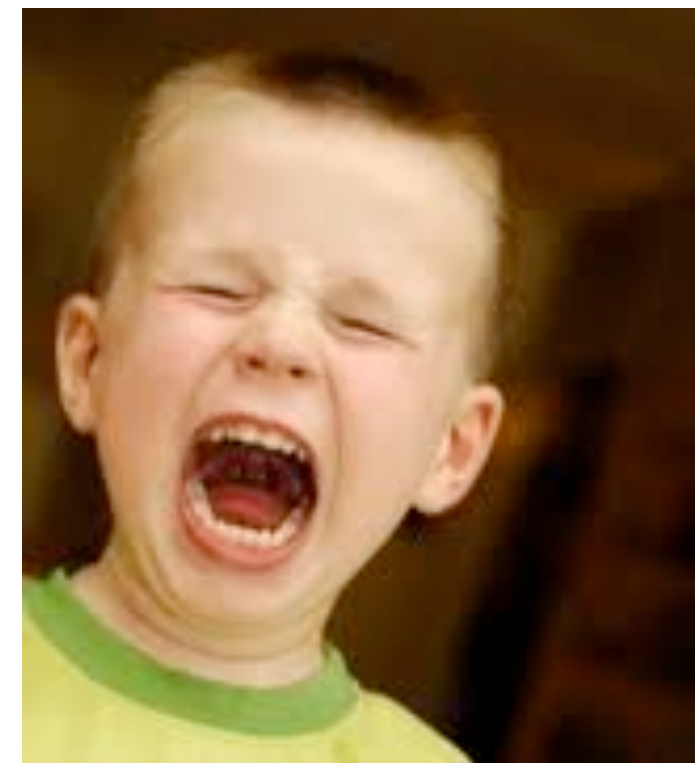

Gedragsproblemen

- Invloed van de klas / groep

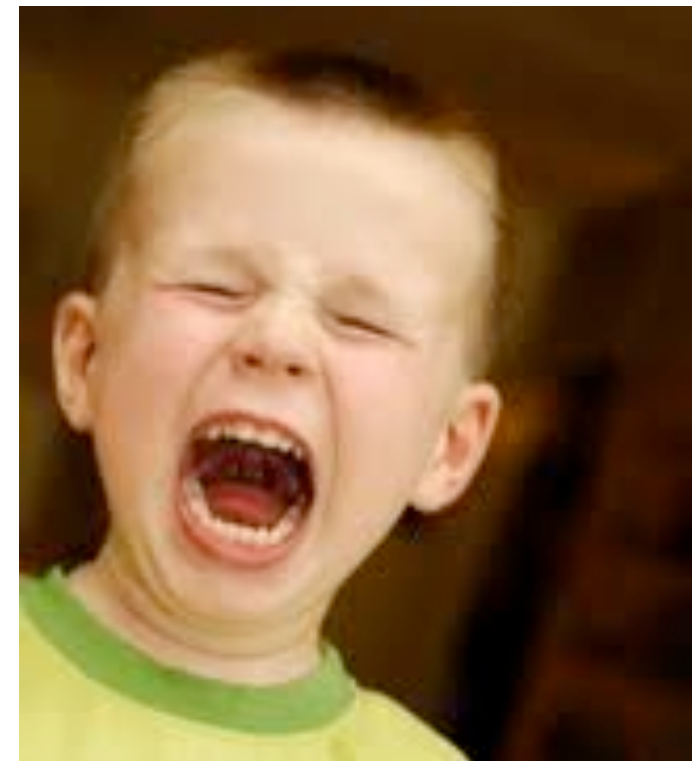

Gedragsproblemen

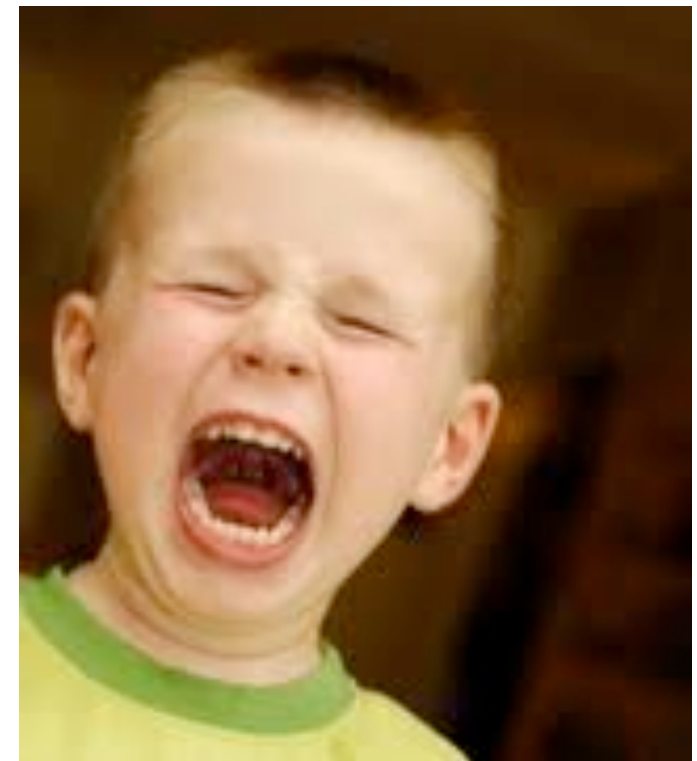
- Invloed van de klas / groep
- Invloed van de docent / school

Gedragsproblemen

- Invloed van de klas / groep
- Invloed van de docent / school
- Thuisituatie

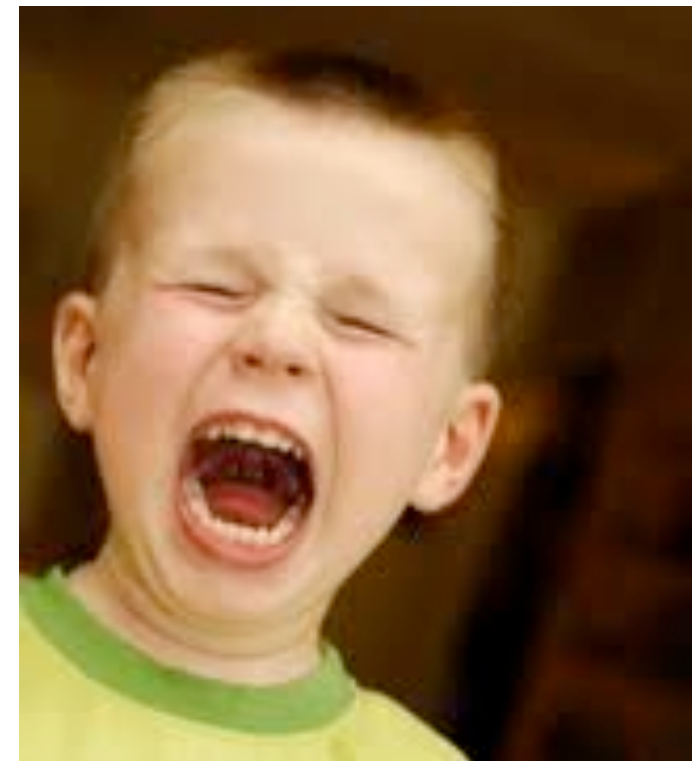

Gedragsproblemen

- Invloed van de klas / groep
- Invloed van de docent / school
- Thuisituatie
- Sociale situatie en 'derden'

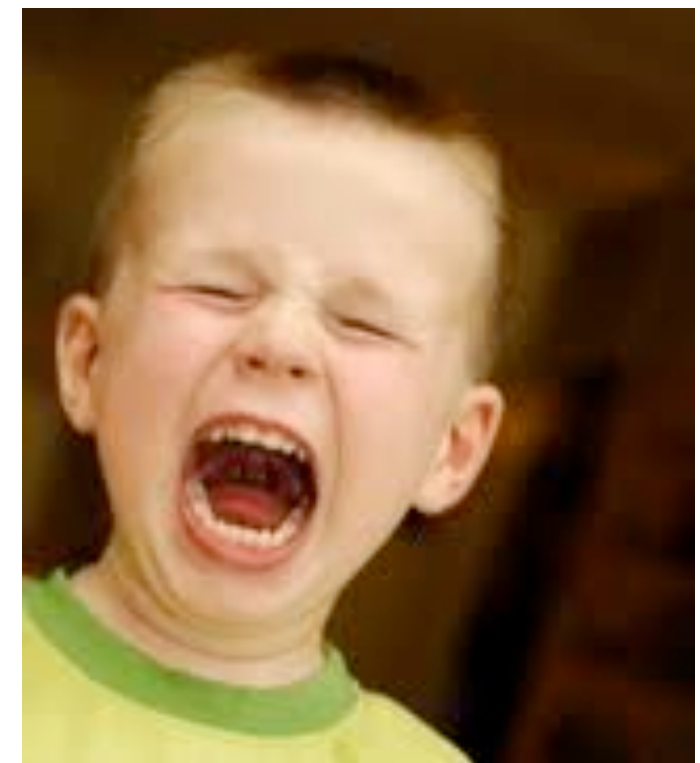

Gedragsproblemen

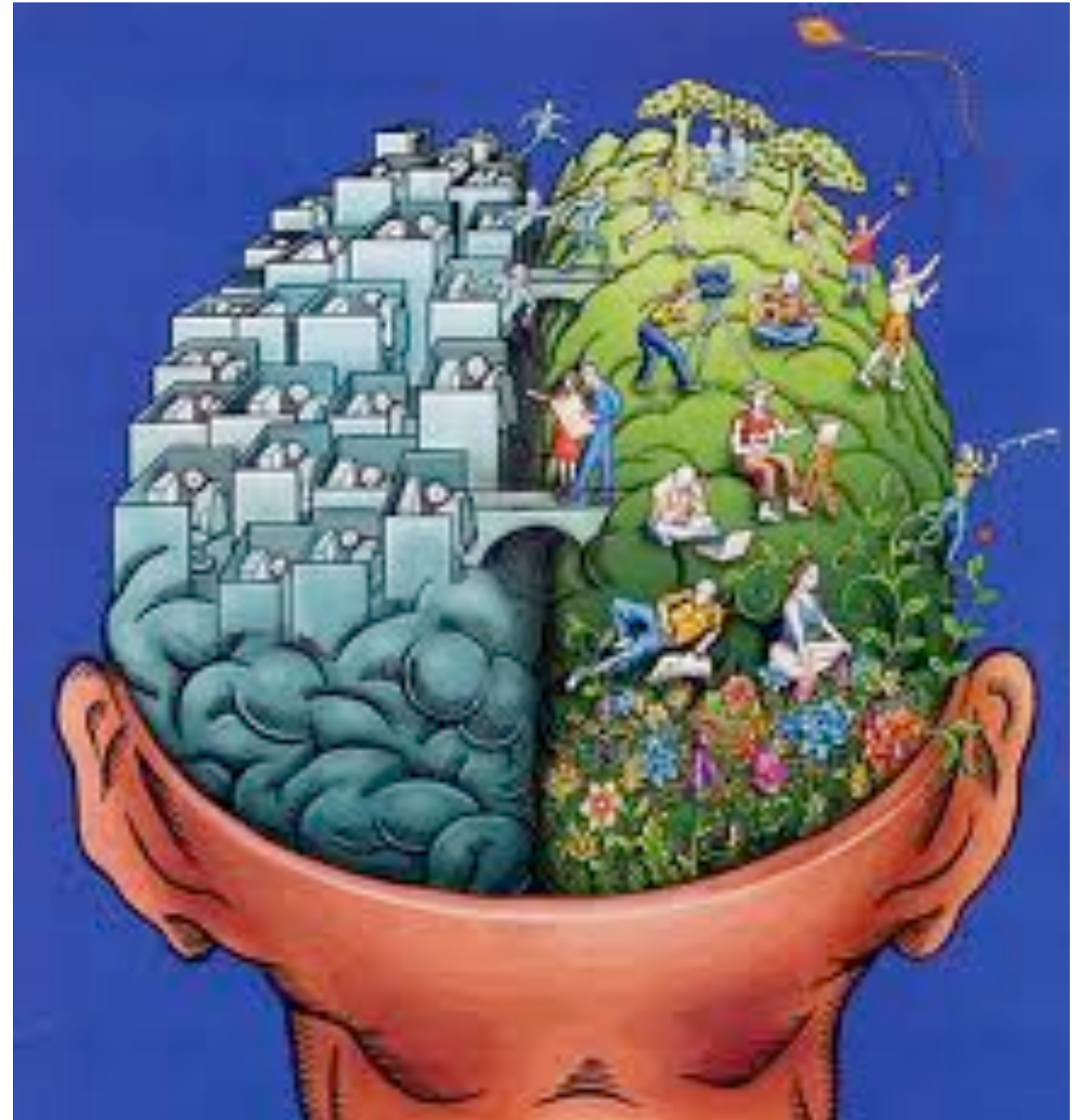
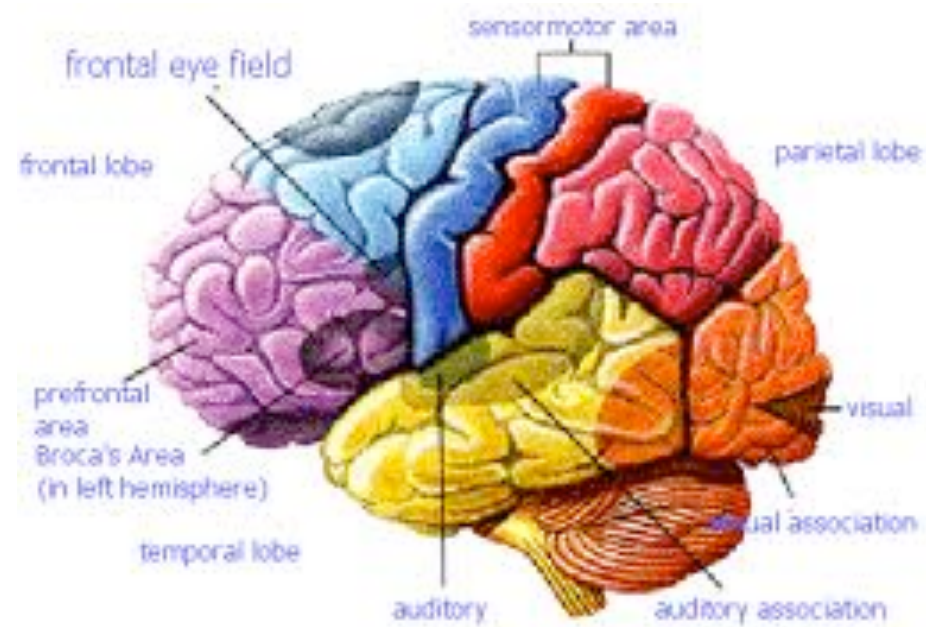

- Invloed van de klas / groep
- Invloed van de docent / school
- Thuisituatie
- Sociale situatie en 'derden'
- Leerling zelf (bijv. stoornis)

Puberbrein

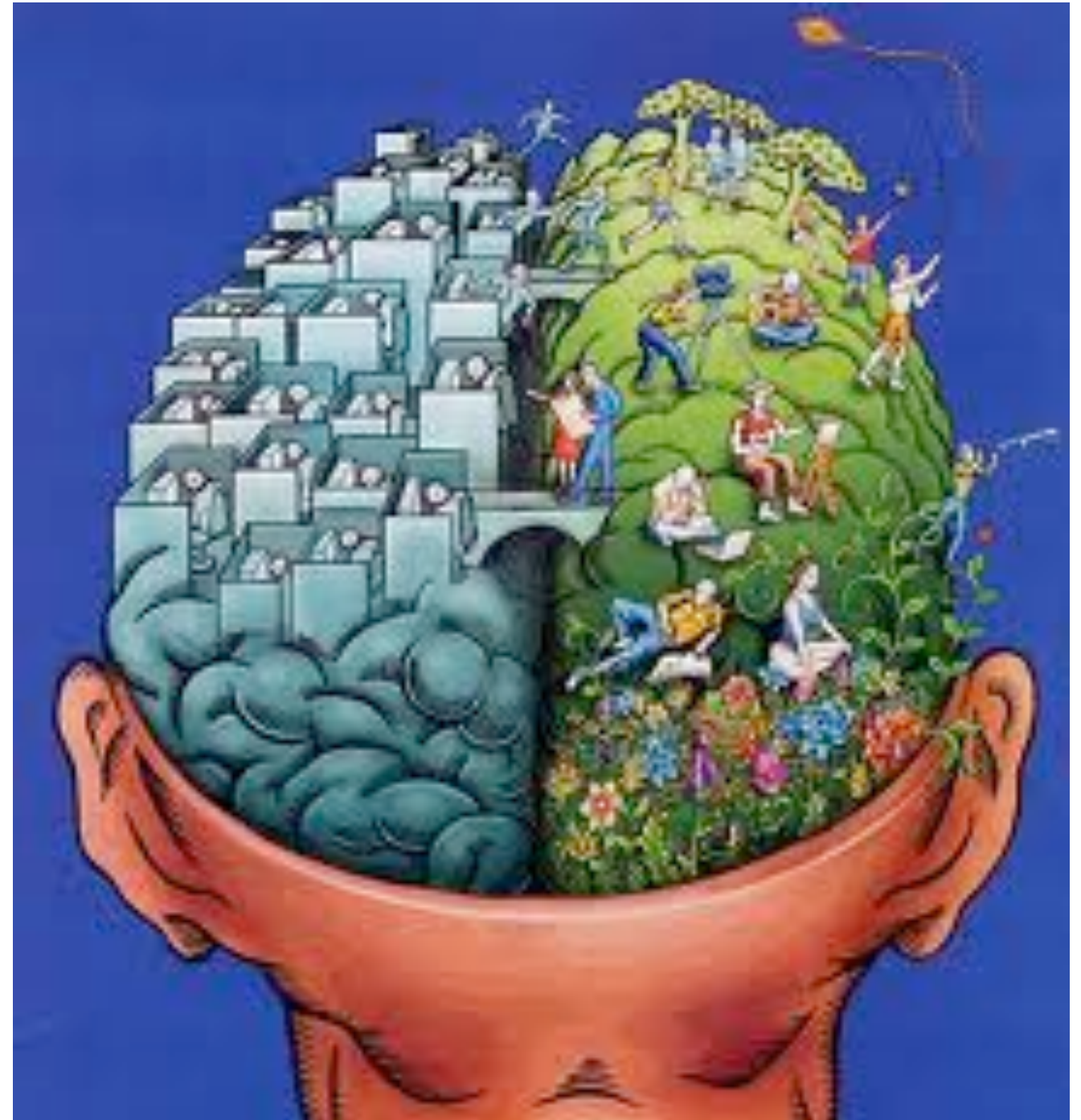
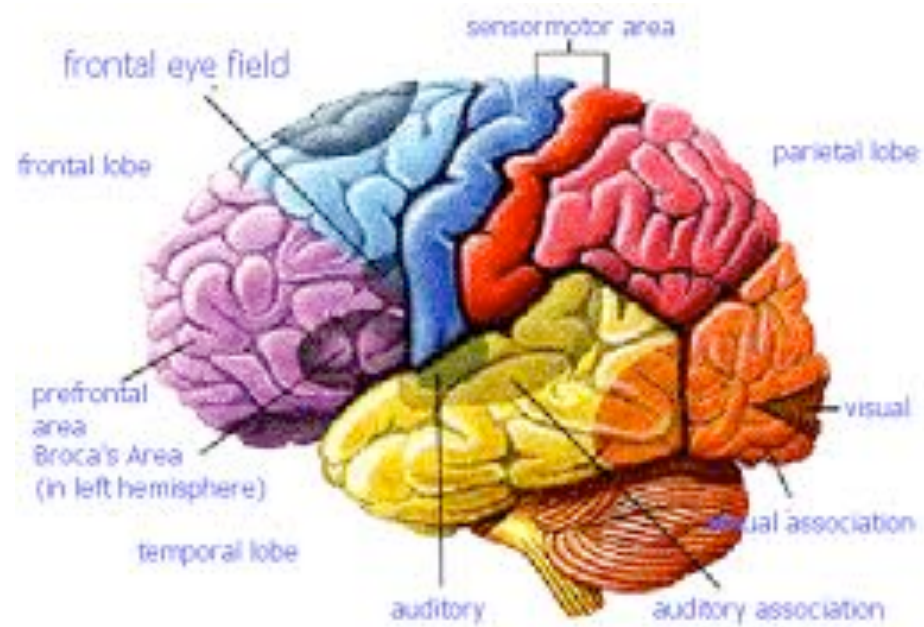

Puberbrein

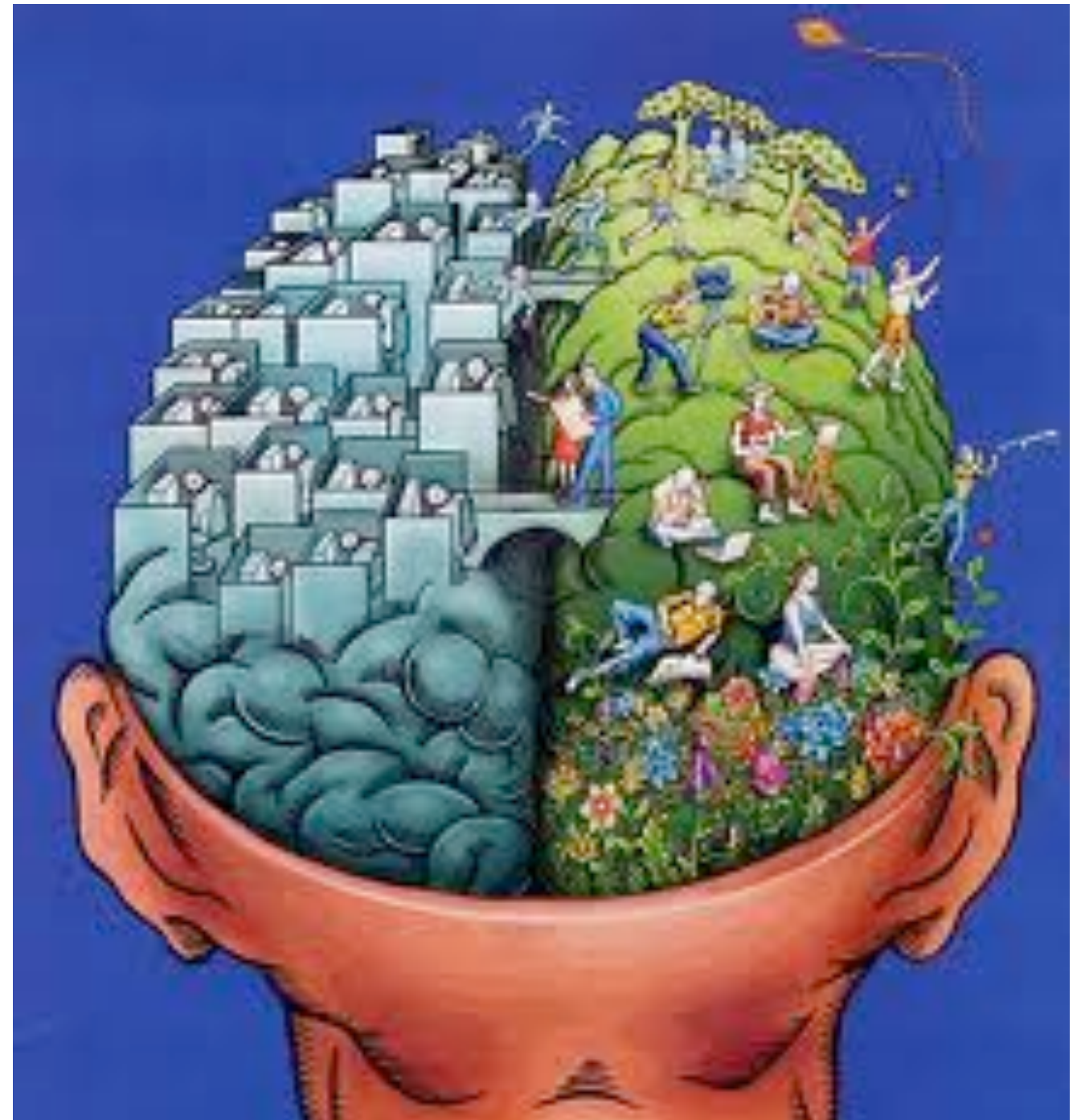
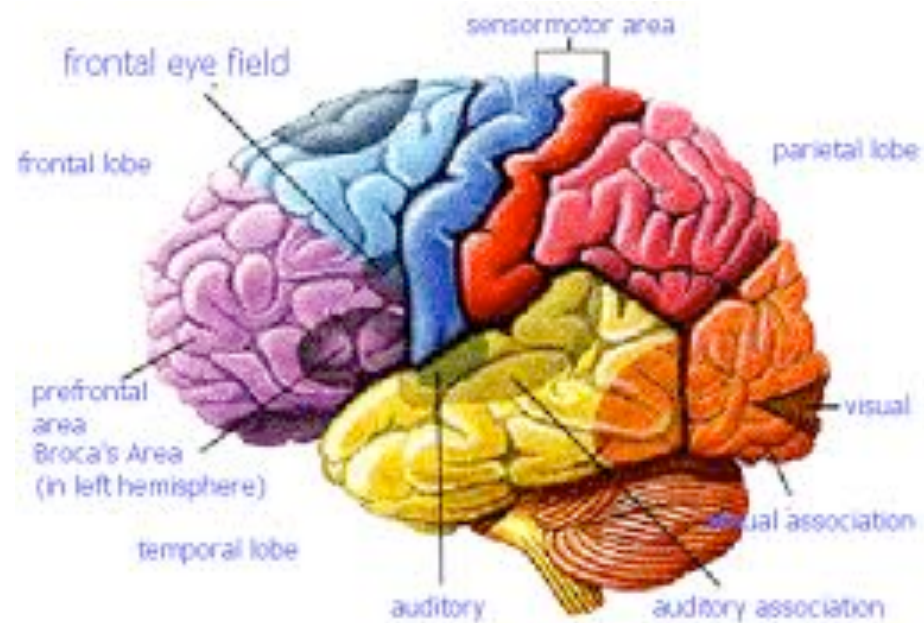
- Ontwikkeling bij pubers

Puberbrein

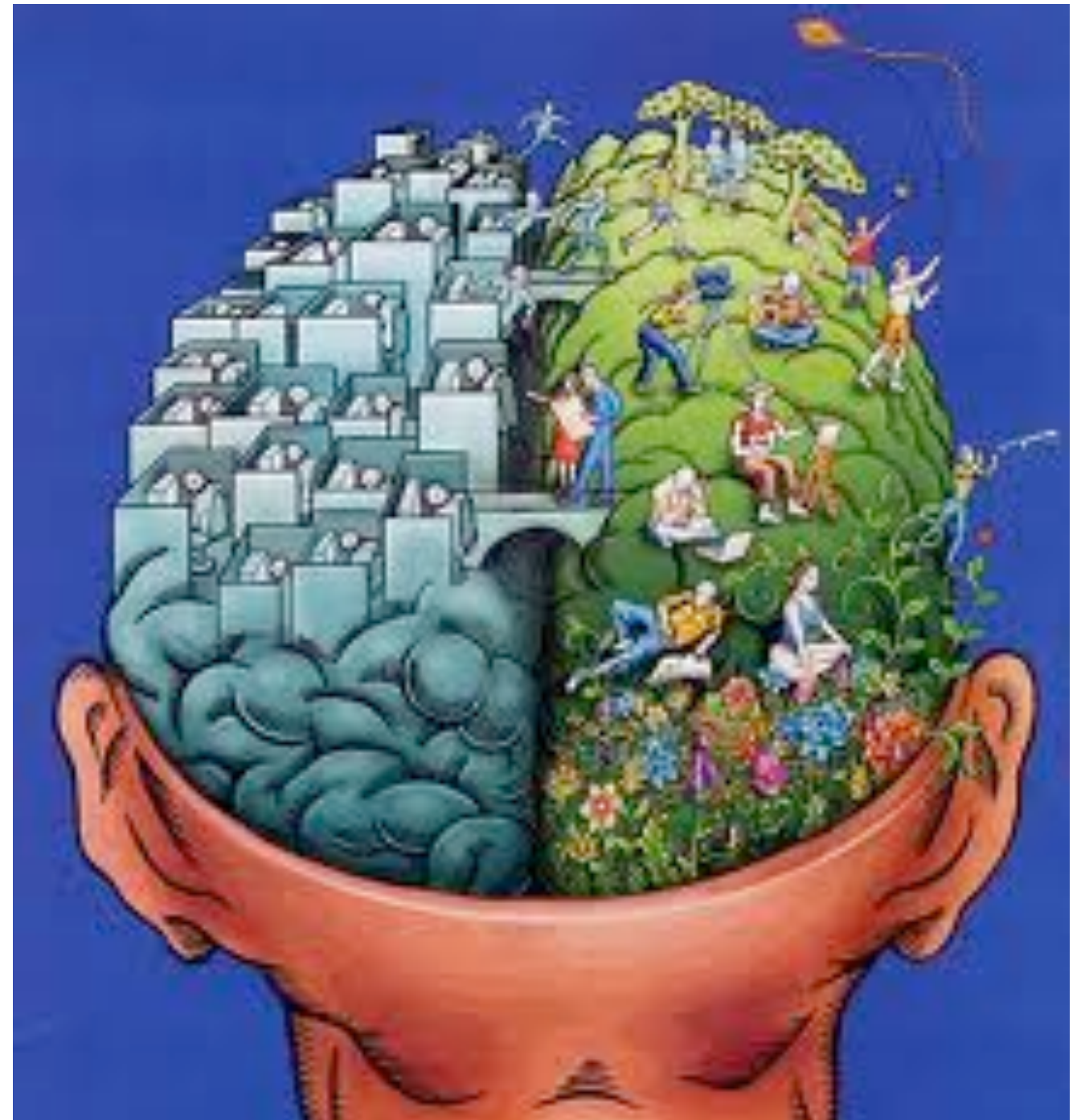
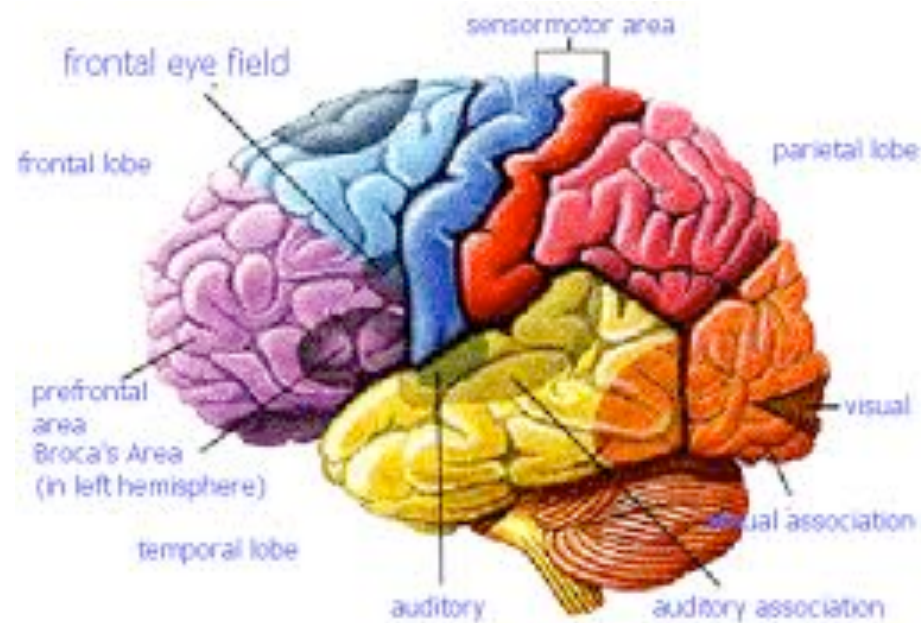
- Ontwikkeling bij pubers
- Inlevend vermogen (empathie)

Puberbrein

- Ontwikkeling bij pubers
- Inlevend vermogen (empathie)
- Verschil Macht en Vriendschap

Vragen of ideeën

Vragen of ideeën

**Bedankt
voor jullie aandacht!!**